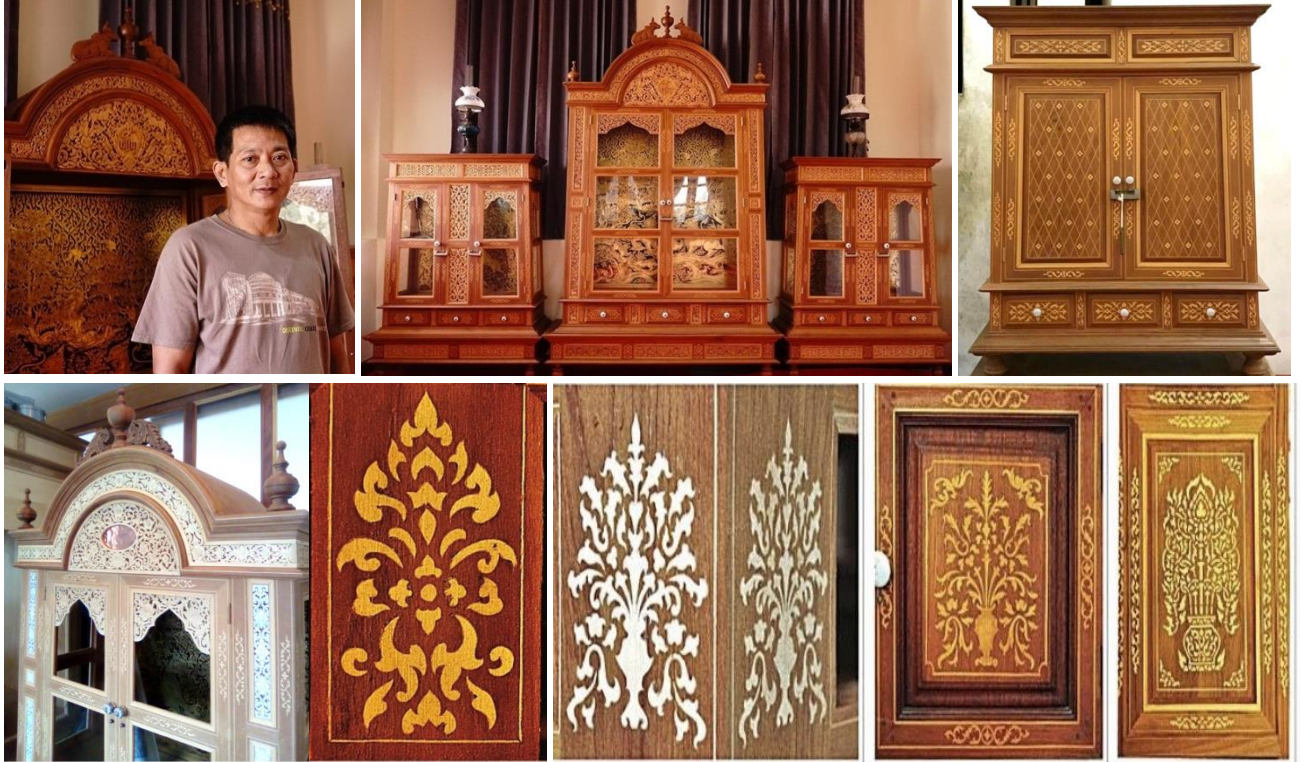

นายนิยม ราชเจริญ

ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2561 : อายุ 44 ปี

ประเภทงาน : หัตถกรรมเครื่องเรือนไม้ฝังลาย จังหวัดเพชรบุรี

งานหัตถกรรมเครื่องเรือนไม้ฝังลายไม้มุก นับว่าเป็นงานช่างแกะสลักไม้แบบโบราณแขนงหนึ่ง เป็นหนึ่งของสกุลช่างเมืองเพชร ที่ถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังใกล้จะสูญหายเหลือช่างที่ทำอยู่น้อยราย เพราะขาดผู้สืบสาน

นายนิยม ราชเจริญ เป็นทายาทผู้สืบทอดการทำตู้ไม้สักฝังลายไม้มุกจากบิดาซึ่งเป็นช่างไม้ทำตู้ไม้สักฝังลายไม้มุก ที่ใช้เวลาการฝึกฝนเรียนรู้มากกว่า 14 ปี ซึ่งนอกจากจะสร้างอาชีพในด้านนี้แล้ว นายนิยมยังมีความตั้งใจต้องการที่จะอนุรักษ์รักษากฎมึปัญหาและอาชีพแกะสลักไม้ฝังลายไม้มุก หนึ่งในสกุลช่างเมืองเพชร ที่ยังพอมิให้เห็นอยู่ในปัจจุบันให้คงอยู่ต่อไป และด้วยความคิดว่าหากคนรุ่นหลัง โดยเฉพาะคนเมืองเพชร ไม่สืบทอดงานอาชีพนี้ งานแกะสลักไม้ฝังลายไม้มุก ก็คงจะสูญหายไปนั่นเอง

เอกลักษณ์โดดเด่นของผลงานที่สะท้อนภูมิปัญญา และทักษะฝีมือ คือการแกะเนื้อไม้สักที่สีเข้มให้เป็นร่องลาย และแกะไม้มุกที่สีอ่อนตามลวดลายที่กำหนด แล้วนำไม้ทั้งสองส่วนฝังประกบให้เข้าร่องของลวดลายที่พอดีกัน จนเห็นความงามของลวดลายที่มีมิติ ด้วยทักษะฝีมือของนายนิยม ที่อยู่กับการงานมากกว่า 14 ปีนี้เอง จึงสามารถสร้างผลงานแกะสลักไม้ฝังลายไม้มุก ได้อย่างละเอียดจนเป็นที่ยอมรับในฝีมือ ด้วยเสน่ห์ของงานฝังลายด้วยมิติของสีไม้ที่ตัดกันระหว่างไม้สักที่มีสีเข้มและไม้มุกที่มีสีขาวนวลซึ่งมีสีอ่อนกว่าทำให้ลวดลายที่ฝังลงไปดูโดดเด่นขึ้นอย่างชัดเจน

งานเครื่องเรือนไม้ฝังลายไม้มุก ถือได้ว่าเป็นงานที่แสดงถึงทักษะฝีมือช่างหลายสาขา ทั้งในด้านการเขียนลาย การแกะสลักลาย การฉลุลาย การขุดและการฝังลาย อีกทั้งต้องใช้ความมานะอดทน เพราะกว่าจะได้ชิ้นงานสำเร็จแต่ละชิ้นต้องใช้เวลาหลายเดือน

นายวิวัฒน์ โสภารักษ์

ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2561 : อายุ 29 ปี

ประเภทงาน : งานหัตถกรรมผ้าไหมแพรวา จังหวัดกาฬสินธุ์

จุดเริ่มต้นการสืบสานงานทอผ้าไหมแพรวา ของนายวิวัฒน์ โสภารักษ์ เกิดจากการได้เห็นภาพการทอผ้าไหมแพรวา ของมารดา มาตั้งแต่เด็ก จนเป็นภาพที่คุ้นชิน และด้วยเห็นผู้คนในพื้นที่ต่างก็ทอผ้าแพรวากันแทบทุกครัวเรือน ที่นอกจากจะทอเพื่อใช้เองแล้ว ก็ยังสามารถทอเพื่อจำหน่ายเป็นการสร้างรายได้เพิ่มจากอาชีพการไร่ทำนาอีกด้วย จึงฝึกฝนการทอผ้าแพรวาจนมีความชำนาญ และพัฒนาทักษะทอลายที่ยากขึ้นและมีความหลากหลายมากขึ้น พัฒนาการให้สี และการวางลายให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า จนมีความเข้าใจ และสามารถปรับเปลี่ยนลาย ออกแบบรายใหม่ๆ ได้ด้วยตัวเอง ใช้เวลานับตั้งแต่การเริ่มเรียนรู้ฝึกฝนจนมีทักษะความสามารถทอผ้าแพรวาได้งดงามจริงจัง เป็นเวลากว่า 15 ปี

ด้วยความผูกพันกับผ้าแพรวามาตั้งแต่เด็ก ประกอบกับการเป็นทายาทลูกหลานบรรพบุรุษทอผ้าแพรวา จังหวัดกาฬสินธุ์ นอกจากความตั้งใจที่จะต้องสืบสานการทอผ้าแพรวาต่อไปแล้ว ยังใฝ่ที่จะเรียนรู้และพัฒนาการทอผ้าแพรวาให้ทันสมัย และสามารถนำผ้าแพรวาใช้ได้กับคนทุกวัย เช่น การทอผ้าแพรวาสีธรรมชาติ การทอผ้าแพรวาย้อมสีคราม เป็นต้น

นายนิทัศน์ จันทร

ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2561 : อายุ 52 ปี
ประเภทงาน : หัตถกรรมผ้าทอลาวครึ่ง จังหวัดอุทัยธานี

นายนิทัศน์ จันทร เป็นลูกหลานชาวลาวครึ่ง ที่มีถิ่นที่อยู่ใน จังหวัดอุทัยธานี เรียนรู้การทอผ้าโบราณตาม วัฒนธรรมลาวครึ่ง และการใช้สีธรรมชาติแบบโบราณจากบรรพบุรุษ จนมีความชำนาญ มีทักษะฝีมือการทอผ้า ตั้งแต่ การทอ การย้อม อย่างครบวงจรในคนเดียว จนถึงในวันนี้ นายนิทัศน์ มีประสบการณ์ที่อยู่หน้าก๊ทอผ้า อนุรักษ์ลายผ้า โบราณแบบดั้งเดิมของชาวลาวครึ่ง และลงมือการย้อมสีเองในทุกขั้นตอน เป็นเวลากว่า 14 ปี จนเป็นที่ยอมรับว่า ผ้า ทอ เอกลักษณ์ความโดดเด่นผืนผ้าทอ นายนิทัศน์ อยู่ที่ฝีมือการทอเทคนิคการจกลายที่ให้สีสันสวยวิจิตรตระการ ตา ที่มีทั้งลวดลายโบราณแบบดั้งเดิมแบบผ้าทอชาวลาวครึ่งที่สืบทอดกันเพื่อไม่ให้สูญหาย และลวดลายที่ปรับเปลี่ยน ที่ผสมผสานลายโบราณไว้เกิดเป็นลวดลายใหม่ๆ สวยสะดุดตาเพื่อให้สอดคล้องกับความนิยมของลูกค้า รวมถึงการย้อม ด้วยสีธรรมชาติที่ ให้สีสันหลากสี หลายโทน ที่สวยงามจนได้รับความนิยม และเป็นที่ต้องการของกลุ่มลูกค้า เป็นอย่าง มาก

ด้วยการเป็นทายาท ลูกหลานชาวลาวครึ่ง จึงมีความตั้งใจที่จะอนุรักษ์ลายผ้าแบบดั้งเดิมอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ผ้าทอลายโบราณของชาวลาวครึ่งที่อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เป็นผ้าทอที่ทรงคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของบุคคล ทั่วไป

นายธีระพงษ์ รอดเทศ

ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2561 : อายุ 30 ปี

ประเภทงาน : งานหัตถกรรมปั้นดินไทย จังหวัดพิษณุโลก

งานหัตถกรรมดินไทย เป็นงานที่เกิดจากการปั้นที่อยู่คู่มาทั้งวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์มาแต่โบราณการที่มีการใช้วัสดุจากธรรมชาติมาดัดแปลงและสร้างสรรค์ งานปั้นดินจึงเป็นทั้งศิลปะ และศาสตร์เชิงช่างที่ต้องใช้ทักษะฝีมือ

การสืบสาน และอนุรักษ์ภูมิปัญญางานหัตถกรรมปั้นดินไทย ของนายธีระพงษ์ รอดเทศ เริ่มต้นจากความชื่นชอบงานฝีมือมาตั้งแต่เด็ก จึงฝึกฝนเรียนรู้เทคนิคการปั้นรวมเวลาที่ใช้ประสบการณ์ในงานปั้นมากกว่า 8 ปี คงรูปแบบงานปั้นดินแบบดั้งเดิมในการทำด้วยมือประกอบการใช้เครื่องมือแบบโบราณไว้ในทุกขั้นตอน อาศัยการฝึกฝนอยู่ตลอดเวลา จนมีทักษะความชำนาญ ใช้เทคนิคการเลือกสี ผสมสี โดยเทียบจากสีธรรมชาติที่ใกล้เคียงสีสันจริงมากที่สุด พัฒนางานปั้นดินรูปแบบงานใบตองที่ได้รับการถ่ายทอดจากผู้เชี่ยวชาญงานปั้นดินเลียนแบบใบตองเป็นเจ้าแรกของประเทศไทย จนสามารถสร้างสรรค์ผลงานปั้นดินรูปแบบใบตอง ได้เสมือนจริง

ฝีมือการปั้นของนายธีระพงษ์ ใช้การทำมือในทุกขั้นตอน สร้างสรรค์ผลงานที่ เน้นความเสมือนจริง ทั้งรูปร่าง และสีสัน ผลงานปั้นดินของนายธีระพงษ์ จึงมีความละเอียด พลั้วไหว มีความเป็นธรรมชาติ ดูเหมือนของจริงจนแทบจะแยกกันไม่ออก

นายเมี้ยน สิงห์ทะเล

ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2561 : อายุ 54 ปี

ประเภทงาน : งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา จังหวัดนครราชสีมา

นายเมี้ยน สิงห์ทะเล เป็นทายาทผู้สืบทอดภูมิปัญญาการปั้นดินจากบรรพบุรุษที่ทำงานปั้นอยู่มาแต่ดั้งเดิมนับร้อยปี ฝึกฝนเรียนรู้เทคนิคมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 42 ปี ได้นำเอาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่มีมาแต่โบราณมาสร้างให้เกิดคุณค่ามากยิ่งขึ้นจากที่เคยเป็นเพียงเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนรูปแบบดั้งเดิมที่ใช้ในครัวเรือน งานเครื่องปั้นดินเผาฝีมือของนายเมี้ยน เป็นงานที่ใช้ความละเอียด และทักษะการปั้นที่ได้สัดส่วน ใส่อารมณ์และองค์ประกอบต่างๆ ลงไปบนผลงานจนทำให้เกิดผลงานที่ดูเสมือนมีชีวิต

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน นายเมี้ยน ยังคงใช้เทคนิคการเผาแบบดั้งเดิมแต่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของผลิตภัณฑ์ไปตามกระแสความนิยมของตลาดมากยิ่งขึ้น มีการพัฒนาปรับปรุงประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้งานได้ตามยุคสมัย โดยที่ยังคงเสน่ห์อันเป็นเอกลักษณ์ของงานเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น

รูปแบบที่ถือเป็นสัญลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนนายเมี้ยน สิงห์ทะเล ก็คือ เครื่องปั้นดินเผาปูนกฐก ที่สร้างสรรค์เป็นนกฐกรูปแบบต่างๆ และรูปแบบผลงานนกฐกโคมไฟหลากหลาย โดยฝีมือการปั้นนกฐกของนายเมี้ยนนั้นใส่ใจในการเก็บรายละเอียดอย่างพิถีพิถันในทุกขั้นตอน แม้กระทั่งเส้นขนของนกและแววตาจนดูเสมือนมีชีวิต จนชาวด่านเกวียนต่างยกย่องในฝีมือและเทคนิคการปั้นของนายเมี้ยนให้เป็นที่หนึ่ง

นายชูเกียรติ เนียมทอง

ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2561 : อายุ 41 ปี

ประเภทงาน : งานหัตถกรรมเครื่องเงิน-เครื่องทอง (แหวนกลไก) จังหวัดจันทบุรี

แหวนกล หรือแหวนกลไก คือ ภูมิปัญญาโบราณมีการสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เทคนิคของแหวนกลคือ การออกแบบแหวน 4 วงให้เกาะเกี่ยวกันไว้เป็นหนึ่ง สามารถถอดและประกอบใหม่ได้เหมือนเกมลับสมองด้วยกลไกที่ต้องอาศัยความชำนาญอย่างสูง ทักษะนี้สืบทอดอยู่เฉพาะในครอบครัวภูมิภักดีเพียงแห่งเดียวในจังหวัดจันทบุรีเท่านั้น กลไกของแหวน นั้นถ้าไม่รู้วิธีประกอบก็จะไม่สามารถประกอบให้เป็นวงแหวนได้ นอกจากเจ้าของแหวนที่จะรู้เทคนิคการประกอบแหวนกล

และด้วยความหลงใหลในความพิเศษของแหวน และได้รับการถ่ายทอดเทคนิคจากคุณลุงสายัณห์ ภูมิภักดี ช่างทองและช่างทำแหวนกลผู้มีฝีมือเป็นที่ยอมรับของเมืองจันทบุรี นายชูเกียรติ เนียมทอง ในฐานะลูกหลานในครอบครัว ค่อยๆ ซึมซับความรักในงานช่างทองและการทำแหวนกล จึงเริ่มสนใจและมุ่งมั่นฝึกฝนอย่างจริงจัง จนมีความชำนาญสืบทอดเทคนิคการทำแหวนกลไกและเครื่องทอง มาเป็นเวลาเกือบ 30 ปี และจนถึงปัจจุบัน นายชูเกียรติดังกล่าว ยังคงรักษาสืบสานการทำแหวนกลนี้ด้วยมือทุกชิ้นตอน

และนอกจากฝีมือและประสบการณ์ที่มีมาเกือบ 30 ปี แล้ว นายชูเกียรติดังกล่าวยังมีแนวความคิดการพัฒนาต่อยอดทักษะดั้งเดิมไปสู่รูปแบบความร่วมมือ ซึ่งนอกจากการคงเอกลักษณ์แหวน 4 วง กับรูปแบบหน้าแหวนกลดั้งเดิมอย่างเช่นแหวนปู แหวนปลา แหวนเต่า แหวนกิ้ง และนักซ์ตรต่างๆ เป็นต้นแล้ว ชูเกียรติ ยังก่อตั้ง “บ้านแหวนกล เมืองจันทบุรี” และเพิ่มมูลค่าด้วยการสร้างเรื่องราวใหม่ให้กับแหวนกล และคิดค้นแหวนกล 8 วง ที่มีดีไซน์หน้าแหวนใหม่ให้เป็น “ชื่อ-นามสกุล” ที่ลูกค้าสามารถออกแบบได้ด้วยตัวเอง และจะไม่มีการทำซ้ำแบบ “วงเดียวไม่เหมือนใคร” และด้วยการมองเห็นคุณค่าของงานหัตถกรรมทำมือที่ถือเป็นงานฝีมือหายาก ที่นับวันจะลดน้อยลงทุกที จึงยังคงพัฒนารูปแบบหน้าแหวนไปเรื่อยๆ โดยไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่

นางสิริลักษณ์ ศรีทองคำ

ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2561 : อายุ 44 ปี

ประเภทงาน : งานหัตถกรรมเครื่องทองโบราณ จังหวัดเพชรบุรี

ช่างทองสกุลเพชรบุรี หรือช่างทองเมืองเพชร เป็นหนึ่งในสกุลช่างเมืองเพชรที่เลื่องชื่อ ในการผลิตทองรูปพรรณที่มีรูปร่างและลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ พิเศษเฉพาะตัว ที่สืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งต้นกำเนิดสันนิษฐานว่า สืบทอดฝีมือมาจากช่างทองหลวง หนึ่งในสิบช่างสิบหมู่ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ใช้กรรมวิธีทำทองรูปพรรณและเครื่องประดับตามวิธีแบบโบราณที่ยังคงใช้เครื่องมือทำทองแบบดั้งเดิม รูปแบบของเครื่องทองของเพชรบุรี ส่วนมากเป็นเครื่องประดับประเภทสร้อยคอ สร้อยข้อมือ แหวน ต่างหู จี้ เข็มกลัด เป็นต้น ซึ่งมีเอกลักษณ์ลวดลายเฉพาะตัวเช่น ลายลูกสน ดอกพิกุล ไขปลา เต่าร้าง ดอกพิกุล ดอกมะลิ เป็นต้น

นางสิริลักษณ์ ศรีทองคำ เป็นหนึ่งในทายาทผู้สืบสานงานเครื่องทองสกุลช่างเพชรบุรี สายตระกูลช่างทอง “ชูบดินทร์” ที่เลื่องชื่อในการทำทองรูปพรรณแห่งเมืองเพชรบุรี ได้คลุกคลีกับงานการทำทองมาตั้งแต่เด็ก แต่เริ่มฝึกฝนอย่างจริงจังและสืบทอดการทำทองเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่า 20 ปี ฝีมือการทำงานทองของนางสิริลักษณ์ที่ยังคงรักษาวิธีการทำทองด้วยมือแบบโบราณดั้งเดิม และคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี สร้างผลงานด้วยฝีมือที่มีความประณีต ลวดลายละเอียด เช่น สร้อยสี่เสา สร้อยหกเสา ต่างหูเต่าร้าง กระจุมปะวะหล้า กระจุมเม็ดลูกสน สร้อยข้อมือดอกพิกุล เป็นต้น ซึ่งแต่ละประเภท ต้องใช้กระบวนการจัดลายด้วยฝีมือที่ยากและต้องใช้ความอดทนอย่างสูง จึงจะได้ผลงานอันประณีตวิจิตร งดงาม แสดงถึงเอกลักษณ์แห่งเครื่องประดับทองเมืองเพชรบุรี

และด้วยเป็นลูกหลานคนเมืองเพชรบุรี สืบทอดการทำทองจากตระกูลช่างเมืองเพชร ตั้งใจที่จะต้องถ่ายทอดแก่รุ่นลูกหลานเพื่อทำการสืบทอดต่อไปไม่หายสูญหายไปตามกาลเวลา

นายสิทธิโชค ปัญญางาม
ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2561 : อายุ 37 ปี
ประเภทงาน : งานหัตถกรรมดุนโลหะ จังหวัดเชียงใหม่

นายสิทธิโชค ปัญญางาม เป็นทายาทที่นับเป็นศิษย์เอกที่ได้รับการถ่ายทอด และเรียนรู้การทำงานหัตถกรรมดุนโลหะจากพ่อครูดิเรก สิทธิการ ผู้มีทักษะการดุนลายที่เลื่องชื่อแห่งวัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ มุ่งมั่นด้วยความซื่อสัตย์ในการทำงาน และมีความศรัทธาในงานที่ทำเพื่อสืบทอดงานดุนโลหะให้คงอยู่ในแผ่นดินล้านนาต่อไป นับเวลาที่ได้เรียนรู้ฝึกฝนงานสลักดุนมาจนถึงทุกวันนี้เป็นเวลากว่า 17 ปีแล้ว

ทักษะฝีมือในการสร้างสรรค์ผลงานดุนโลหะของนายสิทธิโชค ใช้เทคนิคการตอกลายแบบนูนสูง มีความชำนาญในการตอกลายที่แม่นยำลายเส้นคมชัดสะบัดปลายมีความพลิ้วไหวในลวดลายอย่างวิจิตร มีการผสมผสานลวดลายระหว่างลายไทยและลายล้านนาที่ให้อารมณ์ที่อ่อนช้อยมีเสน่ห์ เอกลักษณ์ผลงานดุนลายของนายสิทธิโชค อยู่ที่การทำให้ลวดลายมีความเหมือนภาพวาดได้อย่างวิจิตรงดงาม จนได้รับการยอมรับว่า ฝีมือที่ไม่แพ้ฝีมือครูผู้ถ่ายทอดเลยทีเดียว

นายวิษณุ ผดุงศิลป์

ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2561 : อายุ 57 ปี

ประเภทงาน : งานหัตถกรรมหัวโขน จังหวัดอ่างทอง

นายวิษณุ ผดุงศิลป์ เป็นทายาทสืบสานงานช่างทำหัวโขนตามกรรมวิธีโบราณของสกุลช่างผดุงศิลป์ จังหวัดอ่างทอง เรียนรู้ สืบทอดการทำหัวโขนตามลักษณะเอกลักษณ์หัวโขนตามตำราทั้ง การเขียนหน้าโขน และกระบวนการทำหัวโขน ยึดรูปแบบของงานหัวโขนสกุลช่างผดุงศิลป์ ที่ถ่ายทอดส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ทำสืบต่อกันมาตั้งแต่ก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงรุ่นลูกหลาน นายวิษณุ ก็ยังยึดถือในรูปแบบ การทำหัวโขนของบรรพบุรุษแบบโบราณดั้งเดิมที่ใช้เป็นหัวการแสดงมาโดยตลอด จนถึงในวันนี้เป็น เวลากว่า 43 ปีแล้ว และพร้อมที่จะใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ทั้งหมดถ่ายทอดให้กับผู้สนใจทั่วไป ที่เข้ามาศึกษาหาความรู้เพื่อให้งานช่างการทำหัวโขนเป็นที่รับรู้ในเอกลักษณ์ และคุณค่า และได้รับการสืบ ทอดต่อไป